

Rutin för användning av AI-verktyg i forskning, undervisning och studier

Innehållsförteckning

1	Tillämpningsområde.....	1
2	Ansvar och ansvarsfördelning	2
3	Användning av AI-verktyg inom forskning, undervisning och studier	2
3.1	Ändamål med användningen av AI-verktyg	2
3.2	AI-verktyg i forskning	2
3.2.1	<i>Etisk och transparent användning av AI-verktyg</i>	2
3.2.2	<i>Författarskap</i>	3
3.2.3	<i>Forskningsplaner och forskningsdata</i>	3
3.2.4	<i>Externa parter krav</i>	3
3.3	AI-verktyg i undervisning och studier.....	3
3.3.1	<i>Stöd för lärandet</i>	3
3.3.2	<i>Granskning och bedömning</i>	4
3.3.3	<i>Studerandes ansvar för innehåll</i>	4
3.3.4	<i>Otillåten användning av AI-verktyg i studierna</i>	4
3.4	Dokumentation och arkivering av material om AI-verktyg i forskning, undervisning och studier	4
4	Granskning och uppdatering av rutinen	5

1 Tillämpningsområde

Den här rutinen omfattar användningen av AI-verktyg vid Åbo Akademi. Rutinen beskriver hur AI-verktyg (även modeller, system) får användas i forskning, undervisning och studier vid Åbo Akademi. Rutinen är underställd Åbo Akademis reglemente om användningen av artificiell intelligens vid Åbo Akademi.

Rutinen är kopplad till rutiner för forskning, undervisning och studier vid Åbo Akademi. I rutinen beskrivs centrala användningsområden och tillvägagångssätt för AI-verktyg samt användarens ansvar i den egna verksamheten. Vid behov kan rutinen kompletteras med ytterligare information av praktisk natur på intranätet, t.ex. guider för verktyg.

2 Ansvar och ansvarsfördelning

Det övergripande ansvaret för användningen av artificiell intelligens framgår av Åbo Akademis reglemente om användningen av artificiell intelligens vid Åbo Akademi och andra bestämmelser om ansvar inom Åbo Akademis verksamhet, inklusive befattningsbeskrivningar.

Personer med chefsuppdrag ansvarar för att hantera och följa upp användningen av artificiell intelligens utifrån sina befogenheter och uppgifter enligt ledningsinstruktionen, reglemente om delegation och ledning samt den egna befattningsbeskrivningen.

Forskande och undervisande personal och personer med avtal för icke-anställda vid Åbo Akademi ansvarar för att

- använda samt planera och utvärdera användningen av AI-verktyg i den egna verksamheten i enlighet med reglementet om användningen av artificiell intelligens vid Åbo Akademi och den här rutinen
- beakta den nationella och internationella utvecklingen visavi användningen av AI-verktyg inom det egna området
- följa Europeiska kommissionens riktlinjer om användningen av AI i forskning och undervisning, i enlighet med reglementet om användningen av artificiell intelligens vid Åbo Akademi. Då riktlinjerna är levande dokument ansvarar användaren för att hålla sig ajour med den senast uppdaterade versionen.

Handledare och lärar ansvarar särskilt för att planera, informera och följa upp användningen av AI-verktyg i handledning och undervisning.

Studierande ansvarar för att följa Åbo Akademis bestämmelser om AI enligt reglementet om användningen av artificiell intelligens vid Åbo Akademi, den här rutinen och handledares och lärares preciserande anvisningar om användningen av AI-verktyg i specifika kurser, arbeten, uppgifter och studieprestationer.

3 Användning av AI-verktyg inom forskning, undervisning och studier

3.1 Ändamål med användningen av AI-verktyg

Åbo Akademi uppmuntrar sina forskare att utforska och bekanta sig med AI-verktyg som kan hjälpa till i utformningen av forskningsfrågor, forskningsplan och publicering av forskningsresultat. AI-verktyg ska ses som ett tilläggsredskap i forskningsprocessen.

Åbo Akademi uppmuntrar till användningen av ny teknik i undervisningen. Användningen av och kunskap om AI-verktyg är en del av den digitala kompetens som studerande kan förväntas få under sina studier.

Praktiska råd och tips i anslutning till verktyg och relevanta nationella och internationella riktlinjer ges på intranätet.

3.2 AI-verktyg i forskning

3.2.1 Etisk och transparent användning av AI-verktyg

AI-verktyg ska användas ansvarsfullt och etiskt och i enlighet med Åbo Akademis instruktion om etik och god vetenskaplig praxis samt TENK:s gällande regler.

Användningen av AI bör vara transparent. Forskaren är skyldig att beskriva hur AI har använts i forskningsprocessen. Till exempel måste användningen av AI samt ändamålet för vilket ett AI-verktyg använts nämnas när forskningsresultat publiceras samt i avhandlingsarbeten inklusive examensarbeten på grundnivå.

Den egna forskningskontributionen i vetenskapskommunikationen och disseminering av forskningsresultat ska vara tydlig. Forskaren ska tydligt ange när och hur AI-verktyg använts i arbeten.

3.2.2 Författarskap

AI-verktyg ger inte författarskap, eftersom AI-verktyget betraktas som ett verktyg, och för att författarskap alltid innebär ett ansvar som AI-verktyg inte kan bära. Forskaren ansvarar själv för tillförlitligheten i de forskningsresultat som hen presenterar.

Forskaren ska respektera andra forskares författarskap genom att citera deras arbete där det är lämpligt. Tillämplig upphovsrättslagstiftning ska följas när man publicerar ett verk baserat på resultatet av ett AI-verktyg.

3.2.3 Forskningsplaner och forskningsdata

Forskningsplaner eller forskningsdata ska inte matas in i AI-verktyg om planerna eller datan inte kan skyddas på ändamålsenligt sätt (t.ex. genom att använda modeller som körs lokalt). Forskare ska skydda sin egen opublicerade forskning och inte ladda upp den i ett oskyddat AI-system.

3.2.4 Externa parters krav

AI-verktyg får inte användas i forskningsprojekt om användningen av ett AI-verktyg strider mot finansärens finansieringsvillkor.

Publiceringsplattformars och förlagens villkor om användning av AI-verktyg måste beaktas när man laddar upp material som producerats med hjälp av ett AI-verktyg.

3.3 AI-verktyg i undervisning och studier

3.3.1 Stöd för lärandet

Användning av AI-verktyg är tillåtet som stöd för lärandet. Kursens lärare har rätt att begränsa användningen av AI-verktyg i en särskild kurs eller uppgift. Läraren ska ge studerande information om principerna för användningen av AI-verktyg i den specifika kursen eller uppgiften. Det är på lärarens ansvar att se till att det är tydligt vad som gäller i varje specifik kurs eller uppgift. Läraren ska be studerande beskriva hur de har använt AI i en uppgift.

Studerande ska alltid följa lärarens anvisningar i de särskilda kurserna. Om inget sägs får AI-verktyg användas som stöd för lärandet, dock alltid med beaktande av etik,

transparens, skydd för personuppgifter, konfidentiell information och upphovsrättsligt skyddat material.

I undervisningen får användas endast verktyg som är godkända av Åbo Akademi och tillgängliga för studerande utan avgift samt inte kräver separat registrering på en extern tjänst. Om studerande för en examinationsuppgift förutsätts använda AI-verktyg ska läraren tillåta endast verktyg som är godkända av Åbo Akademi och inte kräver registrering på en extern tjänst.

3.3.2 Granskning och bedömning

Lärare får mata in studerandes arbeten endast i system godkända av Åbo Akademi, bland annat på grund av upphovsrättsliga och integritetsmässiga orsaker.

Läraren får vid bedömning av studerandes prestationer (t. ex. examinationssvar) inte använda maskininlärningstekniker på ett sådant sätt att det går emot förvaltningslagens bestämmelser och andemening.

Beslut om bedömning måste sparas i enlighet med informationshanteringslagens krav och Åbo Akademi ska säkerställa att det i minst fem år från att bedömningsbeslutet har fattats kan påvisas vilka behandlingsregler som tillämpats vid bedömningen och i vilka faser en fysisk person deltagit.

3.3.3 Studerandes ansvar för innehåll

Studerande ansvarar alltid själv för innehållet i inlämnat text-, bild- och ljudmaterial. Användningen av AI-verktyg kräver alltid att studerande noggrant granskar materialet. AI-verktyg ska aldrig användas för att producera det slutliga inlämningsarbetet eller för att producera avhandlingstexten från grunden. Ett material som skapats med hjälp av AI-verktyg får inte presenteras som om det skulle vara producerat av studerande själv.

Om en studerande har använt ett AI-verktyg i en examinationsuppgift ska hen redogöra för hur AI-verktygen har använts. Studerande ska beskriva vilka verktyg som används och hur och varför de använts. Studerande är också alltid skyldig att följa god vetenskaplig praxis, dvs. all icke-generiska fakta som förs fram i materialet ska innehålla korrekta referenser som finns i verkligheten. AI-verktyg är i sig ingen referens.

3.3.4 Otillåten användning av AI-verktyg i studierna

Det är viktigt att studerande följer de anvisningar som läraren ger. Användning av AI-verktyg mot lärarens anvisning, mot detta reglemente eller gällande rutin innebär en risk för fusk. Fuskärenden behandlas enligt gällande hanteringsprocess för disciplinärenden.

3.4 Dokumentation och arkivering av material om AI-verktyg i forskning, undervisning och studier

Forskande och undervisande personal och personer med avtal för icke-anställda upprätthåller och förvarar ändamålsenlig dokumentation över användningen av AI-verktyg i den egna forskningen eller undervisningen utifrån bestämmelserna i reglementet om användningen av artificiell intelligens vid Åbo Akademi, den här rutinen samt

instruktioner, reglementen och rutiner om informationshantering, forskning, utbildning och studier vid Åbo Akademi.

Studenter upprätthåller och förvara ändamålsenlig dokumentation över den egna användningen av AI-verktyg i arbeten, uppgifter och studieprestationer utifrån bestämmelserna i reglementet om användningen av artificiell intelligens vid Åbo Akademi, den här rutinen samt handledares och lärares preciserande anvisningar om användningen av AI-verktyg i specifika kurser, arbeten, uppgifter och studieprestationer.

4 Granskning och uppdatering av rutinen

Sakgranskning av rutinen har utförts av: Martina Snåre, ledande jurist

Senaste uppdatering: 25.2.2025

Uppdateringen är godkänd av: Mikael Lindfelt, rektor